

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 647/2022-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **OMNITECH, a. s.**, Rudohorská 33, Banská Bystrica, IČO 36 295 345, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Balázs Fábíán, s. r. o., Gúgska 108, Nové Zámky, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10Cb/37/2018-99 z 8. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10Cb/37/2018-99 z 8. júna 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10Cb/37/2018-99 z 8. júna 2021 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10Cb/37/2018-81 z 8. októbra 2018 a č. k. 10Cb/37/2018-99 z 8. júna 2021. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Ústavný súd prijal uznesením č. k. III. ÚS 647/2022-16 z 24. novembra 2022 ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v časti namietaného uznesenia okresného súdu č. k. 10Cb/37/2018-99 z 8. júna 2021. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II. Skutkové východiská

3. Žalobou doručenou okresnému súdu 14. marca 2018 sa sťažovateľka domáhala uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť jej 35 000 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia. Okresný súd výzvou z 18. apríla 2018 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku 2 100 eur. Sťažovateľka 9. mája 2018 doručila súdu návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd rozhodol o návrhu sťažovateľky uznesením zo 4. júla 2018, ktorým oslobodenie od súdneho poplatku za žalobu sťažovateľke nepriznal. Podľa záznamu o zložení bola 19. júla 2018 zložená platba na účet spoločnosti Slovenská pošta a. s. v sume 2 000 eur od platiteľa OMNITECH, a. s. Okresný súd preto výzvou z 27. augusta 2018 vyzval sťažovateľku na doplatenie súdneho poplatku v sume 100 eur, a to v lehote 10 dní od doručenia výzvy pod hrozbou zastavenia konania. K výzve pripojil „Poštový poukaz ekonomický“ (pre platbu na pošte), „Platobný predpis [REDAKOVANÉ]“ a označenie údajov, ktoré majú byť použité pri platbe prevodom z účtu v banke (číslo účtu, kód Poštovej banky a. s. a IBAN, variabilný symbol a špecifický symbol pre platbu). Výzva súdu bola právnomu zástupcovi sťažovateľky doručená 3. septembra 2018, lehota na doplatenie poplatku preto uplynula 13. septembra 2018.

4. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 10Cb/37/2018-81 z 8. októbra 2018 konanie zastavil podľa § 10 ods. 1 a ods. 2 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) a žalobcovi vrátil krátený súdny poplatok v sume 1 980 eur. Zastavenie konania odôvodnil tým, že súdny poplatok nebol zaplatený v plnej výške a súd vo veci samej konať nezačal. Sťažovateľka 16. októbra 2018 podala sťažnosť proti uzneseniu súdneho úradníka, v ktorom namietala, že svoju povinnosť zaplatiť doplatok súdneho poplatku podľa výzvy súdu splnila, keďže doplatok 100 eur bol zaplatený prevodom na účet označený okresným súdom v platobnom predpise. Uviedla, že v deň doručenia uznesenia súdneho úradníka opäť zaslala čiastku 100 eur na účet súdu podľa výzvy súdu na zaplatenie doplatku súdneho poplatku (podľa záznamu o zložení na č. l. 88 bola uvedená čiastka zaplatená 16. októbra 2018, pozn.). K odvolaniu sťažovateľka pripojila výpisy z jej účtu v zahraničnej banke – UniCredit Bank o realizácii prevodu súdneho poplatku na účet označený okresným súdom. Výpis z transakčnej histórie z 5. septembra 2018 preukazuje odpísanie prostriedkov z účtu sťažovateľky v sume 100 eur v prospech účtu uvedeného v platobnom predpise s uvedením požadovaného variabilného symbolu, avšak s uvedením nesprávneho špecifického symbolu, keď namiesto č. [REDAKOVANÉ] bolo zadané č. [REDAKOVANÉ]. Následne okresný súd od Slovenskej pošty, a. s., požadoval informáciu, kedy bol reálne uhradený doplatok súdneho poplatku 100 eur, na úhradu ktorého bol vyzvaný platobným predpisom [REDAKOVANÉ], keďže register súdu uvádza, že platba bola zaplatená 16. októbra 2018 a sťažovateľka predložila doklad o zaplatení z 5. septembra 2018. V prípade, že platba bola uhradená 5. septembra 2018, žiadal o „spárovanie“ platby. Slovenská pošta, a. s., 20. decembra 2018 okresnému súdu oznámila, že „Platba z 5.9.2018 bola vrátená poplatníkovi 24.9.2018 z dôvodu nesprávneho uvedenia E2E referencie“.

5. O sťažnosti sťažovateľky zo 16. októbra 2018 rozhodol sudca okresného súdu sťažnosťou napadnutým rozhodnutím, ktorým sťažnosť zamietol a vrátil sťažovateľke súdny poplatok v sume 100 eur. Sťažnosti nevyhoveli z dôvodu, že žalobca bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku

2 100 eur, pričom súdny poplatok plnil len čiastočne 18. júla 2018 v sume 2 000 eur. Ďalšou výzvou bol vyzvaný na doplatenie súdneho poplatku v sume 100 eur, pričom doplatok 100 eur zaplatil 5. septembra 2018, ale na účet Slovenskej pošty a. s., ktorá túto platbu vrátila 24. septembra 2018 z dôvodu, že nesprávne uviedol VS/ŠS: [REDAKOVANÉ], pričom mal uviesť predpísané VS/ŠS: [REDAKOVANÉ], ktoré bolo uvedené na platobnom predpise súdu [REDAKOVANÉ]. V prípade ďalšieho doplatku 100 eur zo 16. októbra 2018 bola platba táto evidovaná v zmysle záznamu o jej zložení až 16. októbra 2018, po uplynutí súdom stanovenej lehoty na doplatenie poplatku, preto súd na ňu neprihliadal (§ 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch). Okresný súd uzavrel, že sťažovateľka ani na dodatočnú výzvu súdu z 18. júla 2018 na doplatenie súdneho poplatku v sume 100 eur v predpísanej lehote na účet súdu tento nezaplatila, svoju povinnosť si tak nesplnila, a pretože súd ani nezačal konať vo veci samej, sťažnosť sťažovateľky ako nedôvodnú zamietol.

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Napriek tomu, že súdny poplatok bol najneskôr 5. septembra 2018 a opakovane 16. októbra 2018 v plnej výške zaplatený na súdom uvedený účet a sťažovateľka túto skutočnosť súdu vo svojej sťažnosti oznámila, súd konanie zastavil, v dôsledku čoho porušil právo sťažovateľky na spravodlivý proces. Sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu č. k I. ÚS 436/2015 z 1. júna 2016, ktorý sa zaoberal totožným skutkovým stavom, keď nedošlo k „spárovaniu“ platby, a to dokonca z dôvodu nesprávneho uvedenia variabilného symbolu, ktorý je pre identifikáciu platby dôležitejší ako špecifický symbol. Ústavný súd vyslovil jednoznačný právny záver o tom, že všeobecné súdy majú nastaviť také mechanizmy, aby boli schopné dohľadať platbu súdneho poplatku aj v prípade, ak účastník konania neuvedie správne všetky údaje pre platbu. Okresný súd jednoznačne pochybil, keď konanie zastavil napriek tomu, že sťažovateľka preukázala a Slovenská pošta, a. s., potvrdila, že na súdom určený účet pod stanoveným variabilným symbolom bola sťažovateľkou 5. septembra 2018 uhradená čiastka 100 eur, čím bol súdny poplatok v plnej výške uhradený. Zo strany okresného súdu došlo k takej svojvôli pri aplikácii zákonného predpisu, že svojím záverom zásadne poprel účel a význam príslušných zákonných ustanovení.

IV.

Vyjadrenia okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

7. Okresný súd uviedol, že spis sa nachádza v archíve a sudca, ktorý vo veci rozhodoval je dlhodobo práceneschopný. Preto nemožno zaujať stanovisko k vecnej stránke ústavnej sťažnosti.

8. Sťažovateľka v replike uviedla, že vec je skutkovo podobná veci, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom č. k I. ÚS 436/2015, a žiada, aby ústavný súd rozhodol podľa obsahu spisu okresného súdu a v zmysle petitu ústavnej sťažnosti.

9. Zúčastnená osoba (žalovaný, pozn.) právo vyjadriť sa nevyužila.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia práva na spravodlivý proces napadnutým rozhodnutím, ktorým okresný súd konanie zastavil napriek tomu, že súdny poplatok bol v plnej výške v stanovenej lehote zaplatený na súdom uvedený účet. V súvislosti so zastavením konania sťažovateľka namieta svojvoľnú aplikáciu zákonného predpisu.

11. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O arbitrárnosti pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

12. Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj jemu predchádzajúce uznesenie súdneho úradníka a na vec vzťahujúci sa súdny spis, z ktorých zistil, že platba súdneho poplatku 100 eur bola 5. septembra 2018, t. j. pred vydaním uznesenia súdneho úradníka z 8. októbra 2018 o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, pripísaná na účet uvedený v platobnom predpise. Sudca okresného súdu o prijatí tejto platby súdneho poplatku získal vedomosť ešte pred rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu súdneho úradníka. Uvedené vyplýva z oznámenia Slovenskej pošty, a. s., z 20. decembra 2018, ktorá platbu potvrdila a zároveň uviedla, že „*Platba z 5.9.2018 bola vrátená poplatníkovi 24.9.2018 z dôvodu nesprávneho uvedenia E2E referencie*“, t. j. z dôvodu nesprávne uvedeného VS/ŠS. Za daného stavu okresný súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia svoje rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti sťažovateľky odôvodňoval tým, že doplatok 100 eur zaplatila 5. septembra 2018, ale Slovenská pošta, a. s., túto platbu vrátila 24. septembra 2018 z dôvodu nesprávne uvedeného VS/ŠS. Preto okresný súd uzavrel, že „*žalobca ako poplatník, ani na dodatočnú výzvu súdu z 18. júla 2018 na doplatenie súdneho poplatku v sume 100 eur v predpísanej lehote na účet súdu tento nezaplatil, svoju povinnosť si tak nesplnil*“.

13. Podľa § 9 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch poplatky vyberané súdmi, orgánmi štátnej správy súdov a orgánmi prokuratúry sa platia v hotovosti, platobnou kartou, poštovým poukazom alebo prevodom z účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky.

14. Podľa § 9 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch poplatky možno platiť prostredníctvom jednotného kontaktného miesta, akreditovaného platiteľa, integrovaného obslužného miesta alebo prevádzkovateľa systému.

15. Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve

poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplattenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

16. Podľa § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplattenie súdneho poplatku, ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom podľa odseku 1 alebo ak sú na to dôvody podľa odseku 2.

17. Ústavný súd konštatuje, že z napadnutého rozhodnutia okresného súdu (ani z uznesenia súdneho úradníka) nie je zrejmé, na základe akej právnej úpravy a akou aplikáciou vzťahujúcej sa právnej úpravy dospeli k záveru, že uvedenie nesprávneho špecifického symbolu (ŠS) pri platbe sťažovateľky zjavne došlej na účet označený v platobnom predpise je dostačujúce pre záver o nezaplattení súdneho poplatku za žalobu v zmysle zákona o súdnych poplatkoch. Ústavnú neudržateľnosť uvedeného záveru podčiarkuje aj skutočnosť, že na samotnom platobnom predpise [REDAKOVANÉ] je upozornenie, v zmysle ktorého bude platba vrátená len v prípade nesprávne uvedeného variabilného symbolu (VS) alebo v prípade úhrady expirovaného platobného predpisu. V dôsledku absencie akéhokoľvek relevantného a dostačujúceho odôvodnenia v napadnutom uznesení okresného súdu i v uznesení súdneho úradníka sú tieto rozhodnutia nepreskúmateľné, čo samo osebe zakladá porušenie označených práv sťažovateľky. Ústavnú neakceptovateľnosť záverov okresného súdu zvyrazňuje skutočnosť, že pri úhrade prvej časti súdneho poplatku v sume 2 000 eur (ktorej riadne zaplattenie okresný súd nijako nespochybnil) na základe platobného predpisu [REDAKOVANÉ] bola platba Slovenskou poštou, a. s., „spárovaná“ napriek tomu, že sťažovateľka v prevodnom príkaze žiadny špecifický symbol vôbec neuviedla, uviedla len variabilný symbol.

18. Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko favorizované, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (I. ÚS 2/08, IV. ÚS 197/2010). Okresný súd zastavil súdne konanie, hoci disponoval informáciou o pripísaní doplatku k súdnemu poplatku na ním samým označený účet v ním samým určenej lehote. Napriek tomuto poznatku došlo k zastaveniu konania len z dôvodu zjavného omylu sťažovateľky pri určení špecifického symbolu, ktorý navyše, ako to vyplýva z okolností uskutočnenia prvej splátky súdneho poplatku, zjavne nebol obligatónym identifikátorom realizovanej platby. Výsledkom chyby okresného súdu pri uplatňovaní relevantných pravidiel zákona o súdnych poplatkoch je odopretie súdnej ochrany sťažovateľke ako žalobcovi, ktorý sa domáhal rozhodnutia o uplatnenom práve.

19. Uvedené zistenia zakladajúce ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozhodnutia okresného súdu preto viedli ústavný súd k záveru, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

20. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie vecí okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

21. Keďže sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nežiadala o priznanie náhrady trov konania, ústavný súd o trovách konania nerozhodoval.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Robert Šorl
predseda senátu